

ALGA, EN VITAMININJEKTION FÖR VITTSJÖ

[Skriv ut](#)

Detaljer

Skriven av Gösta Kållberg. Foto Gösta Kållberg
Publicerad 27 november 2013

VITTSJÖ. AB Alga grundades 1917 i Stockholm. Fram till dess att Bonniers köpte bolaget på trettioalet sysslade man mest med vykortsfremställning. När Bonniers tagit över ändrades företagets uppgift till att producera spel och konstruera tävlingar. Det var ett sätt för Bonniers att med hjälp av dessa inlagor öka veckotidningarnas upplagor.

Omkring år 1938 startades tillverkningen av brädspel. I det sammanhanget fick man också agenturen i Sverige, Norge och Finland för det världsberömda spelet Monopol.

Algas verksamhet genomgick därefter diverse dunkla öden. Bland annat hade Alga en kortare tid en fabrik i Säter.

När Per Zachrisson 1966 anställdes som VD blev uppgiften att effektivisera företaget. ”Efter långt funderande” kom jag underfund med att jag måste starta från grunden igen. Då föreslog jag att vi skulle flytta till landsorten. Det var tydligen inte särskilt populärt. Stockholmarna tyckte sig känna lagårdslukt så snart de kom utanför tullarna” säger Per Zachrisson.

Alga ledning på försäljningskonferens

Resultatet blev att Alga etablerades i Vittsjö och då fogade man även leksaker till sortimentet. 1967 var flytten genomförd. Man hyrde till en början lokaler i Mölleröd av Vittsjö kommunala Industribyggnadsstiftelse. Med företaget från Stockholm kom ledningen och några högre tjänstemän. Övrig personal rekryterades lokalt.

Personalen samlad utanför fabriken, troligen 1980.

Vid årsskiftet 1972/73 blev de nybyggda lokalerna på Spelvägen inflyttningsklara. Det är de samma som fortfarande finns på Spelvägen vid södra infarten till Vittsjö. Som mest var det cirka sextioalet personer som var anställda eller på lego arbetade med företagets produkter.

Alga var inte bara en fabrik för att tillverka och sälja spel. Man var även en ansedd leksaksgrossist med egen import av leksaker och fritidsartiklar. Man avstod från att ha en egen tillverkning av leksaker. Leverantörerna av leksaker fanns mest i Fjärran Östern medan kunderna fanns i Sverige, Finland och Norge. I de bägge länderna var det fråga om dotterbolag, som fungerade som grossister för Algas produkter. Alga var vid den här tiden nummer tre bland grossisterna för spel och leksaker i Sverige. Man var tidigt på banan när det gällde att använda och samtidigt utveckla datorer. Redan 1974 inköptes en sådan tillverkad av Nokia. Den hade en storlek som en tvättmaskin. Det fanns emellertid inga utvecklade program att köpa varför man fick anlita programmerare att ta fram grundunderlag för att skapa program.

Del av personalen, bland annat Gösta Kållberg i främre raden.

Alla anställda fick beskriva sina arbetsuppgifter så att programmeraren kunde överföra dem till att fungera i datorn. En helt ny upplevelse för alla anställda.

Olle Jansson.

Algas korpfotbollslag med bland annat Olof Stenhammar.

Det innebar att man i långa tider hade en programmerare vid sin sida som intervjuade alla hur de arbetade. Man kan faktiskt påstå att lilla Alga härigenom "handgripligt" medverkade i utvecklingen av användbara program för datorer i företag och kontor. Det här var i mitten av sjuttioalet. Monopol var det spel som år efter år var tyngdpunkten i produktionen. Det gällde även i resultaträkningen. I genomsnitt tillverkades 70.000 Monopol per år. Alga förlorade emellertid agenturen för spelet Monopol omkring år 1978.

Här är några av alla spel som producerades i fabriken i Vittsjö:

Assassin, vuxenspel – den uppmärksamme spelaren känner igen bilderna av mördare och andra. De är alla verkliga personer och anställda på Alga.

- Den försvunna diamanten, familjespel.
- Emil i Lönneberga, barnspel.
- Håtunaleken, vuxenspel.
- Jägersro, familjespel.
- Kalle Anka-spel, barn- och familjespel.
- Mah-Jong, vuxenspel.
- Memoryspelen, barnspel.
- Monopol, familjespel.
- Nya Bondespelet, familjespel.

- Nya Finans, familjespel.
- Othello, familjespel.
- Ordlek, familjespel.
- Risk, vuxenspel.
- Råttfällan, barnspel.
- Räkna rätt, barnspel.
- Saker och ting, barnspel.
- Sjöfartspelet, familjespel.
- Solitär, vuxenspel.
- Tjuv och polis, familjespel.
- Yatzy, familjespel.

Därutöver tog man fram många spel, som var av säsong- och popularitetskaraktär. De tillverkades ofta bara i minimikvantiteten 5000 spel. Därefter försvann de och blev ett minne blott.

Alga kom till Vittsjö och framtonade för många som lite annorlunda än företagen som redan fanns i byn. Verksamheten var direkt riktad mot allmänheten. Namnet Alga var en viktig del reklamen. Därigenom blev arbetet i företaget friare och mindre styrd av traditioner.

AB Alga såldes av Bonniers år 1983 till Brio i Osby. Brio drev tillverkningen vidare fram till att spelproducenten Offasson AB köpte fastigheten i början av 2000-talet och driver en likartad produktion. Namnet Spelvägen är således fortsatt adekvat.

Spelet Monopols tillkomst är värt en egen berättelse eftersom det betydde så mycket för Algas tillvaro. Det konstruerades under de svåra depressionsåren i USA i början av trettioåret. Charles Darrow var en 40-årig man, som 1933 försörjde sig, så gott det gick, på olika ströjobb. I den besvärliga situationen började Charles och hans havande hustru att drömma om tiderna man tillbringat i Atlantic City. De satt vid sitt köksbord och listade namnen på de gator man mindes från Atlantic City. Han täljde till några trähus ritade en spelplan och lite sedlar och de började drömma om att någon gång i framtiden hyra ut hus. Idén växte och till slut hade Charles konstruerat ett helt spel som roade arbetslösa kolleger och vänner. Han kontaktade USA:s största speltillverkare Parker Brothers men de trodde inte på spelet. Det tog alldeles för lång tid att spela. Då tillverkade han med hjälp av ett tryckeri 5000 spel som han lyckades sälja till ett varuhus. Spelen gick åt som smör i solsken. Då förstod Parker Brothers att det var säljbart och tillverkade hans spel under namnet Monopol i hela världen. Därefter var succén gjord för Charles Darrow och en stor förmögenhet blev resultatet för hans del. Vad jag vet så pågår produktionen och försäljningen av spelet än idag. De jag sett förefaller vara moderniserade varianter på samma tema.